

رخداد برونکوپنومونی به دنبال حمل و نقل طولانی مدت در یک راس نریان ۴ساله (گزارش مورد)

علی جعفریان جلودار^{۱*}، غلامرضا محمدی^۱، سمانه قاسمی^۱، علی میرشاهی^۱، مسعود رجبیون^۱، محمد میر حاج^۱، زهرا سادات شایسته^۱

گروه علوم درمانگاهی، بهداشت و پیشگیری بیماری های دامی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد

ali_jafarian_gtb@yahoo.com*

چکیده حمل و نقل طولانی مدت به دلیل ایجاد استرس و فراهم ساختن شرایط استقرار عوامل عفونی و همچنین ایجاد اختلال در سیستم موکوسیلیاری برای پاکسازی ترشحات دستگاه تنفس پایینی بعنوان یکی از مهمترین عوامل مستعدکننده بروز برونکوپنومونی در اسب ها مطرح شده است. به دنبال ارجاع یک راس نریان چهار ساله نژاد کرد پس از ۳۰ ساعت حمل و نقل از شهر اصفهان به بیمارستان دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد، تغییر در علائم حیاتی با افزایش در تعداد تنفس و عمق تنفس پس از جراحی مشاهده گردید. تصاویر رادیوگرافی حضور الگوی برونکوپنومونی در ریه اسب را تایید نمود. نتایج هماتولوژی نیز قبل و بعد از جراحی حضور الگوی انتهایی را در حیوان نشان دادند. از این رو استفاده از داروهای سفازولین، جنتامایسین و فلوتکسین برای درمان تجویز گردید. بهبود الگوی انتهایی ناشی از جراحی و درگیری دستگاه تنفس پس از درمان مشاهده شد.

جدول شماره ۱- تغییرات هماتولوژی در نریان کرد ۴ساله

Parameter	Day of surgery	1 day post operation	1days post operation	4days post operation
PCV(۳۲-۴۷٪)	۴۵	۳۶	۳۷	۳۳٫۳
Hb(۱۱-۱۷g/dL)	۱۶٫۴	۱۴	۱۲٫۵	۱۱٫۴
RBC(x10 ¹² /μL)	۱۳٫۱	۱۰٫۶H	۱۱H	۹٫۹۵
WBC(۵۲۰۰-۱۳۹۰۰/μL)	۱۳۹۰۰H	۱۲۸۰۰	۱۲۲۰۰	۹۵۰۰
Neut(۲۲۰۰-۷۴۰۰/μL)	۹۳۷۰	۱۰۲۴۰H	۷۳۲۰	۶۴۶۰
Lym(۱۱۰۰-۳۲۰۰/μL)	۳۶۱۴	۲۰۴۸	۴۱۴۸	۲۴۷۰
Mon(۰-۹۰۰/μL)	۵۵۶	۲۵۶	۴۸۸	۴۷۵
Eos(۰-۱۰۰/μL)	۰	۲۵۶	۲۴۴	۹۵
TP(۵٫۲۰-۷٫۹g/dL)	۸H	۷٫۶H	۶٫۴	۶٫۲
Fib(۱۰۰-۴۰۰mg/dL)	۷۰۰H	۵۰۰	۵۰۰	۴۰۰

مقدمه برونکوپنومونی یکی از بیماری های تهدید کننده سلامت اسب می باشد که به دنبال استقرار و تکثیر عوامل عفونی در راه های هوایی و پارانشیم ریوی دستگاه تنفس پایینی پدید می آید. حمل و نقل طولانی مدت به دلیل ایجاد استرس و فراهم ساختن شرایط استقرار عوامل عفونی و همچنین ایجاد اختلال در سیستم موکوسیلیاری برای پاکسازی ترشحات دستگاه تنفس پایینی بعنوان یکی از مهمترین عوامل مستعدکننده بروز برونکوپنومونی در اسب ها مطرح شده است.

گزارش مورد یک راس نریان چهار ساله نژاد کرد با سابقه لنگش برای انجام جراحی آرتروسکوپی پس از ۳۰ ساعت حمل و نقل از شهر اصفهان به بیمارستان دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد ارجاع شد. علائم حیاتی حیوان در بدو ورود شامل درجه حرارت ۳۷٫۵ °C، تعداد ضربان قلب ۳۰ عدد در دقیقه و تعداد تنفس ۱۲ عدد در دقیقه ثبت گردید. یک روز پس از جراحی برای ارزیابی مفصل جراحی شده، حیوان عدم تحمل به فشار وارده را به صورت افزایش تعداد تنفس نشان داد و در سمع ریوی افزایش صداهای بازدمی شنیده شد. استفاده از تکنیک رادیولوژی برای تایید درگیری دستگاه تنفس تحتانی، وجود الگوی برونکوپنومونی را نشان داد (تصویر شماره ۱) و بررسی نتایج هماتولوژی نیز وجود الگوی انتهایی را در حیوان تایید نمود (جدول شماره ۱). پس از جراحی رژیم درمانی حیوان با استفاده از داروهای سفازولین، جنتامایسین و فلوتکسین مگلوپین برنامه ریزی شد و حیوان در ارزیابی مجدد بالینی و هماتولوژی در روز ۸ پس از جراحی بر طرف شدن الگوی انتهایی به همراه بهبود درگیری دستگاه تنفس تحتانی را نشان داد.

تصویر شماره ۱- حضور الگوی برونکوپنومونی در نمای جانبی-چپ. نریان کرد ۴ ساله

بحث و نتیجه گیری برونکوپنومونی ناشی از حمل و نقل طولانی مدت به دلیل ایجاد استرس و فراهم ساختن شرایط استقرار عوامل عفونی در راه های هوایی و پارانشیم ریوی دستگاه تنفس و همچنین ایجاد اختلال در سیستم موکوسیلیاری برای پاکسازی ترشحات دستگاه تنفس پایینی یکی از بیماری های تهدید کننده سلامت اسب می باشد. رخداد این عارضه فارغ از جنسیت عمدتاً در سنین ۵-۱۰ سالگی رخ می دهد و از میان عوامل عفونی مختلف، باکتری استرپتوکوکوس اکوئی زیرگونه زواید میکوس بیشترین جداسازی را داشته است (۱). محققان عوامل زمینه ساز بسیاری از جمله وجود درجانی از التهاب راه های هوایی پایینی، قرار گرفتن در معرض گازهای محرک از جمله آمونیاک را در رخداد این عارضه نام برده اند. وجود سابقه استرس حمل و نقل و مقید کردن سر حیوان در موقعیت ثابت و بلند در مدت جابجایی در این بیمار هم جهت با عوامل مستعدکننده نامبرده شده می باشد (۱ و ۲). افزایش تعداد تنفس، افزایش تعداد ضربان قلب و عدم تمایل به حرکت در این بیمار نیز هم راستا با علائم بالینی ذکر شده شامل تب، سرفه، افزایش تعداد تنفس، افزایش تعداد ضربان قلب، ترشحات از بینی و عدم تمایل به حرکت می باشد که در کنار سابقه حیوان به تشخیص بیماری کمک می کند (۲). علاوه بر آن در طی جابجایی مدت عارضه توصیه می شود هرگز حیوان دارای تب جابجایی نشود و یا جابجایی اسب در کمترین زمان ممکن صورت بگیرد. علاوه بر آن در طی جابجایی مدت زمانی برای استراحت در نظر گرفته شود و در طی این مدت حیوان قادر به تکان دادن و پایین آوردن سر خود باشد و همچنین فراهم ساختن تهویه مناسب در مدت حمل و نقل با خودرو امکان پذیر باشد (۲). دیده شده است که استفاده پروفیلاکتیک از آنتی بیوتیک ها پیش از حمل و نقل در کاهش رخداد بیماری تاثیر گذار می باشد. به نظر می رسد رعایت نکات بهداشتی و مدیریتی پیش از حمل و نقل طولانی مدت اسب و استفاده پروفیلاکتیک از آنتی بیوتیک ها سبب کاهش خطر رخداد بیماری برونکوپنومونی باکتریایی به دنبال حمل و نقل در اسب خواهد شد.

منابع

- Hurley M, Riggs C, Cogger N, Rosanowski S. The incidence and risk factors for shipping fever in horses transported by air to Hong Kong: Results from a 2-year prospective study. The Veterinary Journal. 2016;214:34-9.
- Chapman S. Travelling horses and the risk of respiratory disease. Equine Health. 2017;2017(36):26-8.